

พ.ร.บ. คอมฯ : กฎหมายคอมฯ หรือ กฎหมายคุ้มครองความมั่นคง
Computer-related Crime Act: for "Cyber Security" or "State Security" ?

วิชญาดา อัมพณกิจวิวัฒน์

Wichayada Amponkitwivat

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50202 ประเทศไทย

Faculty of law, Chiang Mai University, Chiang Mai Province 50202 Thailand

อีเมลล์: Wichayada.nunorn@gmail.com

Email: Wichayada.nunorn@gmail.com

บทคัดย่อ

พ.ร.บ. ว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ถูกเสนอครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2541 และมีการพิจารณาเรื่อยมา จนกระทั่งการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ถูกแก้ไขเปลี่ยนชื่อเป็น พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เมื่อมีการบังคับใช้ พ.ร.บ. ดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาหลายประการติดตามมา เช่น บทบัญญัติที่สามารถตีความได้อย่างกว้างขวาง ขอบเขตที่ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน หรือบทลงโทษที่มีการกำหนดโทษไว้อย่างรุนแรง ทำให้มีผู้ออกมาโต้แย้งถึง พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กันอย่างกว้างขวาง

บทความนี้จึงต้องการศึกษาวัตถุประสงค์ การถกเถียง และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ของกฎหมายดังกล่าว นับตั้งแต่ขั้นตอนของการจัดทำร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ขึ้นเป็นครั้งแรก จนกระทั่งเปลี่ยนมาเป็น พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ทั้งในประเด็นด้านเนื้อหาของกฎหมาย บทลงโทษ และขอบเขตการบังคับใช้ของกฎหมายว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของกฎหมายดังกล่าวนี้ว่าได้มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างสำคัญ

คำสำคัญ: พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, ร่างพ.ร.บ. อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ , กฎหมายคอมพิวเตอร์

Abstract

The Computer Crime Act was adopted for the first time in B.E. 2541 (1998). In the very beginning, it was named the Computer Crime Act. After a review by the Council of State, its name was amended to the Computer-Related Crime Act B.E. 2550 (2007). Since the Computer-Related Crime Act B.E. 2550 (2007) was in effect, various problems have emerged namely vague provisions which leave rooms for broad interpretation, vague scopes of law enforcement, and severe penalty. Owing to such problems, many people have been criticizing the Computer-Related Crime Act B.E. 2550 (2007).

This article seeks to comprehend the objectives of the law, and debates on the law and the impacts of law enforcement focusing on the process of drafting the Computer Crime Act until the period where the concerned act became the Computer-Related Crime Act B.E. 2550 (2007). It attempts

to cover issues related to the substance of the laws, the characteristics of the penalty, and the scopes of law enforcement in order to pinpoint the differences between the above-mentioned laws in order to portray the significant changes.

Keywords: Computer-related Crime Act, Draft Computer Crime Act, Computer Law

1. บทนำ

“...ในฐานะที่เป็นคนไทยรู้สึกสะเทือนใจและไม่คาดฝันว่าจะเกิดขึ้นได้ เป็นข้อความที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพที่รุนแรงมากๆเลย ซึ่งทำให้กระผมมีความรู้สึกว่าย่ำแย่มาครับ แล้วเราก็ไม่มีกฎหมายที่จะไปควบคุมสิ่งเหล่านี้โดยตรงจริงๆ พอกระผมเข้ามาที่กระทรวงไอซีทีก็ทราบว่ามีการร่างกฎหมาย 4 ฉบับที่ร่างไว้เรียบร้อยพร้อมที่จะเสนอได้ กระผมก็เลยได้ดำเนินการเสนอเข้า ครม. แล้วก็ด้วยความที่เป็นคนใจร้อน ผมก็เลยกราบเรียน ครม. ว่าขอให้เป็นเรื่องด่วน...”

สิทธิชัย โภไคยอุดม¹

บทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ถูกสร้างขึ้นครั้งแรกโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจร่างกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์² มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูล และระบบเครือข่าย ในการร่างกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์นั้นถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้งหลายครา รวมถึงยังมีระยะเวลาในการจัดทำร่างกฎหมายยาวนานถึง 9 ปี (ตั้งแต่ปี 2541 – ปี 2549) แต่มีการเร่งพิจารณากฎหมายเพื่อจะประกาศใช้ในระยะเวลาไม่ถึง 1 ปี ซึ่งก็เป็นที่น่าสังเกตว่าในการจัดทำร่างกฎหมายและการเร่งพิจารณากฎหมายเพื่อออกมาบังคับใช้นั้น มีนโยบายแฝงอย่างไรหรือไม่

เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2550 (ต่อไปผู้เขียนขอเรียกสั้นๆว่า พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ 2550) ถูกประกาศใช้ ก็ถูกโต้แย้งและมีการวิพากษ์ วิจารณ์กันอย่างแพร่หลาย ถึงตัวบทบัญญัติทางกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายที่ดูจะกว้างขวางเสียเหลือเกิน อีกทั้งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังเป็นกฎหมายใหม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ยังไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ที่สำคัญหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงอย่าง “สำนักกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” ของกระทรวงไอซีที ยังไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการ โดยตำแหน่งดังกล่าวยังถูกแต่งตั้งขึ้นในปี 2552

เมื่อกฎหมายดังกล่าวออกมาบังคับใช้ได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ประกอบกับเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติถูกแต่งตั้งขึ้นในหลายๆส่วนงานของรัฐ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ดังกล่าว กลับถูกบังคับใช้ในฐานะของ “กฎหมายจอมบลิ๊ง”³ เมื่อดูจากสถิติการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในการปิดกั้นเว็บไซต์ ในปี 2552 มีจำนวน

¹ สิทธิชัย โภไคยอุดม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้กล่าวไว้ในรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2549 วันพุธ ที่ 15 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 49

² คำสั่งคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ที่ 11/2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจร่างกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 22 คน

³ iLaw, วิธีการทางเทคนิค ในการปิดกั้นสื่อออนไลน์หรือ “บล็อกเว็บ”, สืบค้นวันที่ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://ilaw.or.th/node/4325>.

มากถึง 28,706 URL และในปี 2553 จำนวน 45,357 URL ตามลำดับ⁴ ซึ่งได้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นด้วย ที่มีเหตุความขัดแย้งเกิดขึ้นจากหลายฝ่าย มีการโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ ผ่านพื้นที่อินเทอร์เน็ต อย่างเช่น การแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บบอร์ด⁵ ของประชาไท หรือ ฟาเดียวกัน ต่อมาในปี 2554 ที่สถานการณ์ทางการเมืองเริ่มสงบลง ส่งผลให้จำนวนของการปิดกั้นเว็บไซต์ก็ลดลงด้วย ทำให้ปี 2555 และ ปี 2556 มีจำนวนการปิดกั้นเว็บไซต์ และจำนวนของคดีลดลงตามลำดับเช่นกัน⁶

จนเกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในช่วงการรัฐประหาร ปี 2557 โดยการนำของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ออกมาทำการยึดอำนาจในนาม “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” (คสช.)⁷ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ถูกบังคับใช้ในการดำเนินคดีและการปิดกั้นเว็บไซต์เป็นจำนวนมากอีกครั้ง โดยมีการตีความขยายตัวบทกฎหมายไปกว้างมากกว่าเดิม ไม่เพียงการปิดกั้นเว็บไซต์เท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงการฟ้องร้องดำเนินคดีด้วย และพระราชบัญญัติดังกล่าวมักถูกใช้ควบคู่ไปกับกฎหมายอาญาในมาตรา 112 และ มาตรา 116 จนเป็นเหมือนรูปแบบของการฟ้องร้องดำเนินคดีในกรณีที่มีผู้กระทำการผ่านช่องทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค เช่น ผู้โพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊ก (Facebook) โดยข้อความดังกล่าวนั้นเข้าข่ายความผิดฐานหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ หรือเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

ตัวอย่างเช่น

ในช่วงเดือนตุลาคม ปี 2559 หญิงพิการ ตาบอดทั้งสองข้าง ชื่อ นุรฮายาตี ถูกพนักงานสอบสวนออกหมายจับและตั้งข้อกล่าวหาตามมาตรา 112 และมาตรา 14(3) ตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 เนื่องจากเธอโพสต์ลิงค์บทความของใจ อึ้งภากรณ์ และแสดงความคิดเห็นบนเฟซบุ๊กในลักษณะเข้าข่ายผิดกฎหมาย⁸

ร.ท. หญิง สุณิสา ได้โพสต์ข้อความเฟซบุ๊ก วิพากษ์วิจารณ์ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา เกี่ยวกับการเปิดทำเนียบต้อนรับนักดนตรีที่อยู่ระหว่างทำกิจกรรมวิ่งเพื่อระดมทุนให้โรงพยาบาล แต่กลับไม่ยอมให้ชาวบ้านที่คัดค้านโรงไฟฟ้าพม่าเข้าพบ ทำให้ พ.อ. บุรินทร์ ทองประไพ นายทหารฝ่ายกฎหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เข้าร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวนกองปราบปรามในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 และความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ในมาตรา 14(2)⁹

พระสนทวงศ์โพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊กในทำนองว่า เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ไม่กล้าเปิดทางให้รถพยาบาล เพราะต้องรอคำสั่งจากดีเอสไอ ทำให้ลูกศิษย์ซึ่งป่วยเป็นโรคหอบหืด ต้องเสียชีวิตภายในวัด จากกรณีนี้เจ้าหน้าที่ขอให้

⁴ สาวตรี สุขศรี, อาชญากรรมคอมพิวเตอร์? : งานวิจัยหัวข้อ “ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น”, กรุงเทพฯ : โครงการการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw), 2555, หน้า 63.

⁵ เว็บบอร์ด (Webboard) หมายถึง พื้นที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การสนทนา การพูดคุยกันในหัวข้อต่างๆ โดยมีลักษณะเป็นพื้นที่บนอินเทอร์เน็ต และอาจจะมีชื่อเรียกอื่นๆ กระดานข่าว กระดานสนทนา เป็นต้น (คำอธิบายดังกล่าวเป็นการสรุปความเข้าใจของผู้เขียนเอง - ไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้)

⁶ สาวตรี สุขศรี, อาชญากรรมคอมพิวเตอร์? : งานวิจัยหัวข้อ “ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น”, หน้า 63.

⁷ ไทยรัฐออนไลน์, “ย้อนนาที่ประยุทธ์ทุบโต๊ะยึดอำนาจสู่รัฐประหาร”. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ; 23 พ.ค. 2557, จาก <https://www.thairath.co.th/content/424643>.

⁸ iLaw, นุรฮายาตี: หญิงตาบอดแชร์บทความเว็บเลี้ยวซ้าย. สืบค้นวันที่ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/813>.

⁹ iLaw. หมวดเจ็บบ: โพสต์เฟซบุ๊กวิจารณ์ คสช. สืบค้นวันที่ 2 มี.ค. 2561. จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/811>.

ศาลอาญาออกหมายจับพระสนทวงศ์ด้วยกฎหมายอาญา มาตรา 116 มาตรา 326 และมาตรา 328 และความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 มาตรา 14 (1)¹⁰

พฤทธิรินทร์ นักดนตรีจังหวัดอุบลราชธานี ถูกกล่าวหาว่าโพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊กสามบัญชี รวมทั้งกดไลค์ข้อความ โดยถูกแจ้งข้อกล่าวหาว่าผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 และความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 มาตรา 14(3) ซึ่งคดีนี้เป็นคดีแรกที่ศาลวางบทลงโทษตาม มาตรา 112 และ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 แยกออกจากกัน ทำให้พฤทธิรินทร์ต้องรับโทษมากขึ้น ในขณะที่คดีอื่นๆ ศาลจะพิจารณาว่าเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษตามมาตรา 112 ซึ่งเป็นบทหนักสุดเพียงบทเดียว¹¹

จะเห็นว่า พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ถูกบังคับใช้ในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและความผิดฐานหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการแจ้งข้อกล่าวหาไม่เพียงแต่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น มักจะถูกแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมกับพระราชบัญญัติดังกล่าวไปด้วย จากสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์หนักมากยิ่งขึ้นจากกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายฉบับดังกล่าว จากการวิพากษ์ วิเคราะห์ว่าเป็นกฎหมายจอมบล็อกลู่การเป็นกฎหมายที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

การบังคับใช้กฎหมายร้ายแรงขึ้นทุกขณะ ผู้บังคับใช้กฎหมายตีความกว้างจนไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จนในบางครั้งกฎหมายดังกล่าวก็ถูกบังคับใช้เป็นเหมือนเครื่องมือในการข่มขู่ประชาชน ไม่ให้ออกมาได้แย่งคัดค้าน กับรัฐบาล หรือเป็นการสร้างความกลัวให้กับประชาชน เพราะเมื่อประชาชนถูกแจ้งข้อหาตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 แล้ว จะต้องถูกฟ้องร้องดำเนินคดี และส่วนใหญ่ก็จะไม่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัว รวมถึงเมื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลแล้วนั้น โทษที่ลงมักจะมีอัตราโทษที่สูงมาก ทำให้ประชาชนบางส่วนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นบนพื้นที่สาธารณะอีก

อย่างไรก็ตาม สำหรับบทความนี้มีได้ศึกษาการบังคับใช้ของกฎหมายว่าไปกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนหรือไม่อย่างไร แต่ต้องการศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ผ่านการถกเถียงที่เกิดขึ้นในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในขณะที่พิจารณากฎหมายดังกล่าว รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นของ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ด้วย เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของกฎหมายตั้งแต่ร่างกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ จนถึง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

2. จากร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมฯ สู่ ร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์

ร่าง พระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ... (ต่อไปผู้เขียนขอเรียกว่า ร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมฯ) เป็นหนึ่งในกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 ฉบับ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตอนนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ในปี 2539 ในขณะนั้นความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก็เริ่มเข้าสู่ประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และเพื่อพัฒนาสังคมและเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางด้านธุรกิจอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ โดยจะ

¹⁰ iLaw. พระสนทวงศ์: คดีโพสต์เฟซบุ๊กเรื่องคนตายในวัดธรรมกาย. สืบค้นวันที่ 2 มี.ค. 2561. จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/780>

¹¹ iLaw. พฤทธิรินทร์: คดี 112 จากการโพสต์เฟซบุ๊ก. สืบค้นวันที่ 2 มี.ค. 2561. จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/354#detail>

ก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจใหม่แห่งศตวรรษที่ 21¹² ด้วยแล้ว จึงต้องออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับและสอดคล้องกับสถานการณ์ภายในประเทศในขณะนั้น

เมื่อมีนโยบายในการออกกฎหมายเทคโนโลยีดังกล่าวแล้วจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในคำสั่งคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ที่ 11/2542 จำนวน 22 คน¹³ ในการยกร่างกฎหมาย มีการกำหนดหลักการของการร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ขึ้นเพื่อ

“กำหนดมาตรการทางอาญาในการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูล และระบบเครือข่าย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายฉบับใดกำหนดว่าเป็นความผิด ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิ เสรีภาพและการคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของสังคม”¹⁴

จะเห็นว่าจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น (ในช่วงปี 2539-2544) เทคโนโลยีได้เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และประเทศไทยเองก็ยังไม่มียกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์แต่อย่างใด จึงทำให้ต้องมีกรยกร่างกฎหมายดังกล่าว และจากหลักการของกฎหมายที่ปรากฏข้างต้นก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากฎหมายฉบับนี้ต้องการที่จะมุ่งคุ้มครองระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีการกำหนดบทบัญญัติลงโทษผู้กระทำความผิดต่อระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลและระบบเครือข่ายเป็นสำคัญ

ร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีการกำหนดเนื้อหา บทลงโทษ และลักษณะการกระทำความผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูล และระบบเครือข่าย ซึ่งอาจจะสรุปความผิดสำคัญได้ 3 ฐานความผิด¹⁵ คือ

- การเข้าถึงโดยไม่มีอำนาจ (unauthorized access)
- การใช้คอมพิวเตอร์โดยไม่ชอบ (computer misuse)
- ความผิดเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ (computer related crime)

และบทบัญญัติทางกฎหมายยังถูกแบ่งออกเป็น 2 หมวดด้วยกัน คือ

¹² โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ, ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ... ,กรุงเทพฯ: หจก. จีรัชการพิมพ์, 2544, หน้า 7.

¹³ เรื่องเดียวกัน., หน้า 26.

¹⁴ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, ร่างกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้โครงการพัฒนา
กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2544, หน้า 9.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน., หน้า 8.

2.1 ความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับและความครบถ้วนของระบบข้อมูล และการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์

ในหมวดความผิดนี้จะประกอบไปด้วย ความผิดฐานการเข้าถึงโดยไม่มีอำนาจ¹⁶ ความผิดฐานการดักข้อมูล¹⁷ ความผิดฐานรบกวนระบบ¹⁸ ความผิดฐานผลิต จำหน่ายหรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการกระทำความผิด¹⁹ และความผิดฐานครอบครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในการกระทำความผิด²⁰ จะเห็นว่ากฎหมายในหมวดนี้จะเน้นลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลและระบบเครือข่ายเป็นสำคัญ หากพิจารณาบทกฎหมายประกอบจะเห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองตัวระบบอย่างแท้จริง เนื่องจากในขณะนั้น ประเทศไทยยังไม่เคยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อีกทั้งคณะกรรมการผู้ร่างกฎหมายเองก็นำเอากฎหมายต่างประเทศเข้ามาเป็นแบบอย่างในการร่างกฎหมายดังกล่าว อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ เป็นต้น เนื่องจากประเทศดังกล่าวมีกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ใช้บังคับแล้ว

¹⁶ มาตรา 4 บัญญัติว่า ผู้ใดเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบข้อมูลของผู้อื่นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายหรือรบกวนการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบข้อมูล ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

¹⁷ มาตรา 5 บัญญัติว่า ผู้ใดลักลอบดักข้อมูลของผู้อื่นจากระบบข้อมูล ระบบคอมพิวเตอร์หรือที่ส่งผ่านระบบเครือข่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

¹⁸ มาตรา 6 บัญญัติว่า ผู้ใดรบกวน ชัดขวาง แทรกแซงหรือหยุดการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูล หรือระบบเครือข่ายโดยการนำเข้า ส่ง ทำลาย ลบ ทำให้เสื่อมประโยชน์ เสียประโยชน์ เปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ ย้าย หรือแก้ไขระบบข้อมูล ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

¹⁹ มาตรา 7 บัญญัติว่า ผู้ใดผลิต แจกจ่าย ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยน เสนอแลกเปลี่ยน ส่งออก จัดซื้อ ใช้ หรือจัดให้มี (1) เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมือในลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งถูกออกแบบ ดัดแปลง เพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 4 ถึงมาตรา 6 และมาตรา 10 ถึงมาตรา 11 (2) รหัสผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ รหัสการเข้าถึง หรือข้อมูลใดๆ ในลักษณะคล้ายคลึงกัน อันทำให้เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลแม้แต่เพียงส่วนหนึ่งส่วนใด เพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 4 ถึงมาตรา 6 และมาตรา 10 ถึงมาตรา 11 ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

²⁰ มาตรา 8 บัญญัติว่า ผู้ใดครอบครองหรือควบคุมโปรแกรม ข้อมูลหรือข้อความซึ่งอยู่ในคอมพิวเตอร์หรือเรียกดูโปรแกรม ข้อมูลหรือข้อความจากคอมพิวเตอร์ เครื่องใดเครื่องหนึ่งโดยไม่มีอำนาจให้ถือว่าผู้นั้นได้เข้าถึงโปรแกรม ข้อมูล หรือข้อความนั้นแล้ว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้เป็นอย่างอื่น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

2.2 ความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์

ความผิดในหมวดนี้ประกอบไปด้วย ความผิดฐานปลอมแปลง²¹ ความผิดฐานฉ้อโกง²² ความผิดฐานจารกรรมหรือก่อการร้าย²³

ในส่วนนี้บทบัญญัติทางกฎหมายจะไม่ได้เน้นคุ้มครองเพียงตัวระบบคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่จะมีการกล่าวถึงพฤติกรรมบางอย่างด้วย อย่างเช่น การปลอมข้อมูล การเปลี่ยนแปลงข้อมูล การกระทำที่เป็นการรบกวนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ จะเห็นว่าเป็นการขยายขอบเขตของการคุ้มครองมากขึ้นไปอีก ทั้งยังเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายอาญาด้วย อย่างเช่น ในเรื่องของการปลอมแปลงเอกสาร การฉ้อโกงที่บางกรณีกฎหมายอาญาไม่สามารถตีความเอาผิดผู้กระทำผิดได้ เนื่องจากพื้นที่ของการกระทำเกิดขึ้นพื้นที่อินเทอร์เน็ต หากจะตีความตามกฎหมาย ก็ไม่อาจจะขยายให้ครอบคลุมถึงพื้นที่ดังกล่าวได้

มีข้อน่าสังเกตว่ามีบทบัญญัติที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และเป็นการป้องกันการเป็นปรปักษ์ของรัฐ จากคำอธิบายของหลักการบังคับใช้ในมาตราดังกล่าวนี้ คือ สืบเนื่องจากอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้น นอกจากจะสืบสวนและติดตามจับกุมผู้กระทำผิดได้ยากแล้ว การกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐด้วย ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นการจารกรรมหรือการก่อการร้ายเป็นความผิดตามร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วย และเพื่อมิให้มีการกระทำอันเป็นปรปักษ์กับรัฐ จึงได้มีการกำหนดโทษสำหรับการกระทำในลักษณะที่เป็นการสมคบหรือการเตรียมเป็นการกระทำความผิดอันต้องรับโทษด้วย²⁴

ก็จะเห็นว่าในประเด็นเรื่องความมั่นคงของรัฐ เป็นการป้องกันผลกระทบและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึง การกระทำที่จะเป็นปรปักษ์กับรัฐ ในลักษณะที่เป็นการจารกรรมหรือการก่อการร้าย ซึ่งเป็นการกระทำผิดที่ร้ายแรงตามประมวลกฎหมายอาญาอย่างแท้จริง โดยร่างมาตราดังกล่าวนี้ ถูกเขียนไว้อย่างกว้างมาก และไม่มี ความชัดเจนถึงขอบเขตในการบังคับใช้อย่างแท้จริง แต่ถึงอย่างไรนั้น หากดูบริบททางสังคมในขณะที่ร่างกฎหมายนั้น ประกอบ ก็จะสามารถเข้าใจได้ว่าทางรัฐบาลยังไม่มีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างเพียงพอที่จะเข้าใจ หรือมีความสามารถที่จะทำการป้องกันระบบคอมพิวเตอร์จากภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวระบบ จึงต้องบัญญัติให้มีการ

²¹ มาตรา 9 บัญญัติว่า ผู้ใดปลอมข้อมูลขึ้นทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด แปรแปลง เติมหรือตัดทอนข้อมูล หรือแก้ไขข้อมูลที่แท้จริงหรือประทับตราปลอม หรือปลอมลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในข้อมูล หรือรบกวนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริง โดยไต่ถามว่าข้อมูลนั้นสามารถอ่านออกหรือแม้ไม่สามารถเข้าใจได้ก็ตาม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

²² มาตรา 10 บัญญัติว่า ลงโทษผู้ที่กระทำโดยทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการเติมข้อความอันเป็นเท็จ ตัดหรือแก้ไขด้วยประการใดๆ ในข้อมูลที่แท้จริงของผู้อื่น หรือกระทำการรบกวนการทำงานของระบบข้อมูล หรือระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น และการกระทำเช่นนั้นทำให้ได้ทรัพย์สินหรือประโยชน์จากผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นทำ ถอน หรือทำลายสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

²³ มาตรา 11 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำการใดๆ ในการจารกรรมข้อมูลเพื่อให้ตนได้ข้อมูลหรือเข้าถึงข้อมูลซึ่งมีการรักษาความปลอดภัยไว้เป็นพิเศษโดยประการที่น่าจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อก่อการร้ายหรือการสงคราม หรือในทางอื่นที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

วรรคสอง ผู้ใดคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

วรรคสาม ผู้ใดเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดหรือเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....ปี และปรับไม่เกิน.....บาท

²⁴ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, **ร่างกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ**, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2544, หน้า 20.

คุ้มครองข้อมูลของรัฐบาล และเป็นการคุ้มครองถึงความมั่นคงของรัฐด้วย เพื่อถือเป็นสิ่งหนึ่งที่จะสร้างความคุ้มครองได้ในขณะนั้น

จากร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ในข้างต้นทำให้เห็นว่าสิ่งที่พระราชบัญญัติดังกล่าวต้องการมุ่งคุ้มครองอย่างแท้จริง คือ ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลและระบบเครือข่าย โดยบทบัญญัติทางกฎหมายในแต่ละมาตราเป็นการลงโทษผู้ที่ไปกระทำกับตัวระบบคอมพิวเตอร์ อีกทั้งการยกเว้นกฎหมายเองมีการอ้างอิงหลักกฎหมายจากต่างประเทศเข้ามา เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการร่างกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากประเทศยังไม่เคยปรากฏว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ขึ้นแต่อย่างใด จึงต้องอาศัยหลักกฎหมายในต่างประเทศที่มีการบังคับใช้อยู่แล้ว²⁵

หลังจากการยกร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ แล้วเสร็จ ในปี 2546 คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมทั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบพิจารณาเป็นเรื่องด่วน²⁶ ซึ่งในการพิจารณา ร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีการให้ความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งเป็นการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เช่น การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับ ความครบถ้วนและการทำงานของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และระบบคอมพิวเตอร์, การกำหนดการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และส่วนของอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ภายหลังจากที่คณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นแล้วนั้น ได้เสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งเป็นการทำความเห็นขั้นในสุดก่อนที่จะเสนอร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวเพื่อลงมติรับหลักการและพิจารณากฎหมายในชั้นตอนถัดไป คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วให้ความเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญของการกำหนดชื่อพระราชบัญญัติ สรุปได้ดังนี้²⁷

“โดยที่สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการกำหนดฐานความผิดสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยตรง มิได้มุ่งถึงกรณีที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา อีกทั้งชื่อของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้น ไม่สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายนี้เท่าที่ควร จึงได้แก้ไขชื่อของร่างพระราชบัญญัติจาก “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมทาง คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ...” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์พ.ศ. ...” เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสอดคล้องกับเจตนารมณ์และสาระสำคัญของกฎหมาย”

จากหลักการเดิมที่มุ่งคุ้มครองระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลและระบบเครือข่าย ไม่ให้มีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าวนั้นไปกระทำความผิด แต่การแก้ไข เปลี่ยนแปลง ที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) อ้างว่าไม่สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายเท่าที่ควร เป็นการขยายหลักการของกฎหมายตั้งแต่แรก จากเดิมที่จะลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ แต่เมื่อหลักการของกฎหมายถูกขยายเพิ่มขึ้น ทำให้ไม่เพียงแต่บุคคลที่กระทำความผิดต่อระบบเท่านั้น ยังรวมถึงผู้ใช้คอมพิวเตอร์ไปเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดอีกด้วย

²⁵ ประเทศที่พัฒนาและออกกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ขึ้นใช้บังคับแล้ว อาทิ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เป็นต้น

²⁶ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. เรื่องเสร็จที่ 257/2548, หน้า1.

²⁷ เรื่องเดียวกัน., หน้า11.

การทำความเข้าใจของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ไม่เพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อของกฎหมายเพียงอย่างเดียว ยังมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงบทบัญญัติทางกฎหมายด้วย อย่างเช่น ตัดหลักการในร่างมาตรา 13 ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องความผิดฐานฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ ถูกตัดออกเนื่องจากเจตนารมณ์ของร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดความผิดสำหรับการกระทำใดๆ อันเป็นการรบกวนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ และโดยการกระทำดังกล่าวทำให้ได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน ซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ เนื่องจากมาตราดังกล่าวเป็นเรื่องของการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ จึงได้เพิ่มมาตรการในเรื่องของการนำเข้าสู่ข้อมูลอันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา และข้อมูลอันลามกเข้ามาเพิ่มเติมในมาตราดังกล่าว

จากการเพิ่มเติมบทบัญญัติทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้น ทำให้เห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงถูกเพิ่มเติมเข้ามาหลังจากมีการแก้ไขมาแล้วจากคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการเพิ่มบทบัญญัติดังกล่าวนี้มีการอ้างอิงฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นสำคัญ เพียงแต่เป็นการนำมาบังคับใช้ในพื้นที่อินเทอร์เน็ต โดยวัตถุประสงค์ของมาตราดังกล่าว คือ บุคคลใดที่นำเอาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงตามประมวลกฎหมายอาญา²⁸ จะต้องมีผิดตามมาตราดังกล่าว (เป็นความผิดตามมาตรา 13 ของร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ในขณะนั้น) เมื่อพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวถูกแก้ไขตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) แล้วร่างกฎหมายจึงรอเข้าสู่การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นขั้นตอนการอภิปรายเพื่อลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวหรือไม่ตามกระบวนการของการร่างกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ

3. ก่อนที่ ร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ จะเข้าสู่ สนช.

เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเสร็จ ขั้นตอนต่อไปของการตรากฎหมายระดับพระราชบัญญัติ คือ การให้คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้นเป็นผู้รับผิดชอบเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้พิจารณา ก่อน แต่ขั้นตอนของการตรากฎหมายฉบับนี้กลับไม่เป็นไปอย่างที่หวังไว้ เนื่องจากในปี 2549 สถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงของกลุ่มคน 2 ฝ่ายใหญ่ระหว่างกลุ่มการเมืองซึ่งต่อต้านทักษิณและฝ่ายสนับสนุนทักษิณ ซึ่งวิกฤตการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดประเด็นความมีเสถียรภาพทางการเมืองไทย และยังสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคและความแตกแยกของประชาชนอย่างชัดเจน มีการปลุกระดมผู้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเป็นจำนวนมาก ทั้งการเดินประท้วง การตั้งเวทีปราศรัย รวมถึงการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่ออย่างดุเดือด ทั้งสื่อโทรทัศน์ และพื้นที่อินเทอร์เน็ต อย่างเช่น เว็บบอร์ด

ในขณะนั้นพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ประชาชนจะสามารถออกมาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเช่น เว็บบอร์ดฟ้าเดียวกันที่มีผู้เข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นกันอย่างมากมาย ทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้าน ยิ่งสถานการณ์ทางการเมืองรุนแรงมากขึ้นเท่าไร การแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดก็จะมากขึ้นเท่านั้น จนทางรัฐบาลและกลุ่มผู้ไม่สนับสนุนเองก็ไม่สามารถจะควบคุมการแสดงความคิดเห็นบนสื่อออนไลน์ได้ จากการแสดงความคิดเห็นด้านการเมืองสู่ประเด็นที่อ่อนไหวง่าย อย่างเช่น เรื่องพระมหากษัตริย์ การดูหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ทำให้เกิดประเด็นโต้แย้ง ถกเถียงกันอย่างมาก สื่อถือเป็นช่องทางที่สำคัญของหนึ่งที่สามารถปลุกระดม และสร้างความคิดเห็นให้กับประชาชนได้เป็นจำนวนมาก การโต้แย้งกันของประชาชนที่นับวันยิ่งรุนแรงมากขึ้นนั้น ทำให้เกิดเหตุการณ์รัฐประหารขึ้น ในวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยการนำของ พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ภายใต้ชื่อ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

²⁸ ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร มาตรา 107 ถึง มาตรา135

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. ได้ยึดอำนาจจาก พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร ในระหว่างนั้น คปค. อาศัยอำนาจตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ มีการระบุถึงการ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติเอาไว้ด้วย เนื่องจากจะต้องมีการออกกฎหมายเพื่อมาบังคับใช้ในระหว่างที่อยู่ในช่วงการ รัฐประหารที่รอการเลือกตั้ง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 มาตรา 5²⁹ บัญญัติให้อำนาจในการแต่งตั้ง สมาชิกสภานิติบัญญัติขึ้น เพื่อทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา โดยในขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 242 คน³⁰ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2549³¹ หากจะแบ่งกลุ่มของสมาชิกสภานิติบัญญัติของเป็นกลุ่มแล้ว สามารถจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง ภาครัฐ จะประกอบไปด้วย ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร ข้าราชการ ตำรวจ รวมถึง ผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกลุ่มนี้มีจำนวน 79 คน

กลุ่มที่สอง ภาคเอกชน จะประกอบไปด้วย บุคคลจากสถาบันการเงิน ธนาคาร ธุรกิจในด้านต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมขนส่ง ก่อสร้าง และอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงบุคคลที่ทำงานด้านกฎหมาย ทนายความ ที่ปรึกษากฎหมาย จำนวน 43 คน

กลุ่มที่สาม ภาคสังคม ประกอบด้วย พรรคการเมือง นักวิชาการด้านต่างๆ สื่อสารมวลชน นักเขียน ศิลปิน ยัง รวมถึงข้าราชการบำนาญ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆด้วย จำนวน 91 คน

และกลุ่มสุดท้าย จากภาควิชาการ ประกอบด้วย อธิการบดี อาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการในด้าน ต่างๆ รวม 29 คน

ในส่วนของสมาชิกสภานิติบัญญัตินี้ ผู้เขียนสังเกตเห็นว่า จำนวนสมาชิกจากข้าราชการทหารมีจำนวนมากถึง 56 คน (รวมทั้งกรณีที่เป็นข้าราชการทหาร และข้าราชการบำนาญ) จึงมีประชาชนได้ตั้งฉายาให้กับสมาชิกสภานิติบัญญัติ ดังกล่าวว่า “ชั้น (ที) สีเขียว”³² สืบเนื่องจากจำนวนของบุคคลที่ได้รับการคัดสรรเข้ามาทำหน้าที่นิติบัญญัติส่วนใหญ่แล้ว มาจากภาคส่วนของรัฐ ที่เป็นข้าราชการทหาร ข้าราชการบำนาญ จึงทำให้ถูกมองว่าเป็นสีเขียวได้ง่าย

²⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 มาตรา 5 บัญญัติว่า “ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิก จำนวนไม่เกินสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด และมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

ในการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่างๆ ในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม และภาควิชาการ จากภูมิภาคต่างๆ อย่างเหมาะสม

ในกรณีที่กฎหมายห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับแก่การได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

³⁰ ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ประกาศ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2549, พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานสมณตรีความ มั่นคงแห่งชาติ.

³¹ รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2549 วันที่ 24 ตุลาคม 2549

³² ประชาไท. 2550. ฉายารัฐสภา 2550 : “สนช.” ชั้น (ที) สีเขียว, “มีชัย” CEO สนช,สืบค้นวันที่ 21 มีนาคม 2561, จาก <https://prachatai.com/journal/2007/12/15316>

ในการพิจารณา ร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ก็มีสมาชิกที่เป็นข้าราชการทหารรวมอยู่ด้วย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวนี้ถูกเสนอขึ้นเป็นกฎหมายฉบับแรกหลังจากที่การรัฐหารในปี 2549 จึงนำไปสู่หัวข้อถัดไป ที่ผู้เขียนอยากจะชวนให้อ่านเนื่องจากประเด็นที่ถกเถียงกันในที่ประชุมสภานั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแล้ว ยังมีเรื่องของหลักการและเหตุผลด้วยที่มีความสำคัญของต่อกฎหมายฉบับดังกล่าว เพราะหลักการและเหตุผลถือเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมาย เป็นการกำหนดตัวบทกฎหมายอีกด้วย

4. ข้อถกเถียงในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ถูกเสนอเป็นกฎหมายฉบับแรก หลังจากมีการรัฐประหาร ปี 2549 ทำให้เกิดการโต้แย้ง ถกเถียงต่อกฎหมายดังกล่าวในหลายประเด็น ทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ถูกเสนอให้มีการเร่งพิจารณาเป็นการด่วนด้วย ซึ่งผู้เขียนจะแยกประเด็นการถกเถียงออกเป็น 3 ส่วนคือ หนึ่ง หลักการและเหตุผล สอง ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย และ สาม อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

4.1 หลักการและเหตุผลของกฎหมาย

เมื่อมีการพิจารณา แก้ไข เปลี่ยนแปลงร่างกฎหมายจากคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษแล้วเสร็จ ร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์³³ ได้ถูกเสนอขึ้นต่อการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะรัฐมนตรีกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการประชุมครั้งที่ 6/2549 วัน พุธ ที่ 15 พฤศจิกายน 2549 เป็นเรื่องด่วนที่ 1 และมีการโต้แย้ง ถกเถียงกันในประเด็นของหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างน่าสนใจว่า

สมเกียรติ อ่อนวิมล สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถามว่า

“หลักการและเหตุผลนี้ คือถ้าดูจากเหตุผลจริง ๆ ก็มีแค่ 2 เรื่อง คือ กฎหมายฉบับนี้ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องการเข้าไปเจาะระบบ หรือที่เรียกว่าแฮค มีแฮคเกอร์เข้าไปเจาะระบบของคนอื่น ... และเรื่องของการเอาข้อมูลเข้าไปใส่ที่เป็นข้อมูลนอกร่างที่ตนเองไข่ม้อยครึบ”³⁴

คำถามดังกล่าวถูกตอบโดย สิทธิชัย โภคโยอดม (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ที่ได้แถลงหลักการและเหตุผล³⁵ ของกฎหมายฉบับนี้

“ขอกราบเรียนว่า สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหลักการ คือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ส่วนเหตุผลประเด็นหลักก็คือ ปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์ได้เป็นส่วนสำคัญของการประกอบกิจการและการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากมีผู้กระทำความผิดใดๆ ให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งที่กำหนดไว้หรือทำให้การทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่งที่กำหนดไว้ หรือใช้วิธีการใดๆ เข้าล่วงรู้ข้อมูล แก้ไข หรือทำลายข้อมูลบุคคลอื่นในระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จหรือมีลักษณะอันลามกอนาจาร ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของ

³³ ร่าง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ คือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ...

³⁴ สมเกียรติ อ่อนวิมล, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2549 วันพุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 28.

³⁵ สิทธิชัย โภคโยอดม, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2549 วันพุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 5.

รัฐ รวมทั้งความสงบสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชน สมควรกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำดังกล่าว”

จะเห็นว่าหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับหลักการและเหตุผลในครั้งแรกที่มีนโยบายให้ยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์นี้ขึ้นมา อีกทั้งยังมีกรขยายขอบเขตของพระราชบัญญัติไปคุ้มครองถึงเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐอีกด้วย และนายสิทธิชัย โภไคยอุดม ยังได้อธิบายถึงหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพิ่มเติมไว้ว่ามีเพื่อป้องกันการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพด้วย

“จุดประสงค์จริงๆก็คือ ต้องการป้องกันแฮกเกอร์แน่นอน ป้องกันเรื่องการลงภาพ ลงข้อความที่เสื่อมเสีย ลามกอนาจาร และอีกประการหนึ่ง คือ ป้องกันไม่ให้มีการลงข้อความที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ อันนี้เป็นที่แน่นอนครับ”³⁶

พร้อมทั้งให้เหตุผลเพิ่มเติมในการยกกฎหมายขึ้นมาอีกว่า

“...ในฐานะที่เป็นคนไทยรู้สึกสะเทือนใจและไม่คาดฝันว่าจะเกิดขึ้นได้ เป็นข้อความที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพที่รุนแรงมาเรื่อยๆ ซึ่งทำให้กระผมมีความรู้สึกว่าย่ำแย่มาครึบ แล้วเราก็ไม่มีกฎหมายที่จะไปควบคุมสิ่งเหล่านี้โดยตรงจริงๆ พอกระผมเข้ามาที่กระทรวงไอซีทีก็ทราบว่ามีการกฎหมาย 4 ฉบับที่ร่างไว้เรียบร้อยพร้อมที่จะเสนอได้ กระผมก็เลยได้ดำเนินการเสนอเข้า ครม. แล้วก็ด้วยความที่เป็นคนใจร้อน ผมก็เลยกราบเรียน ครม. ว่าขอให้เป็นเรื่องด่วน...”³⁷

จากหลักการที่กำหนดไว้ตั้งแต่แรก (ร่าง พ.ร.บ. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์) ถูกแก้ไข เพิ่มเติม ขยายขอบเขตและอำนาจของพระราชบัญญัติมากขึ้น โดยการให้เหตุผลของนายสิทธิชัย โภไคยอุดมเองก็เป็นที่น่าสังเกตว่า เหตุใดจึงต้องการกฎหมายที่จะไปควบคุมต่อข้อความที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งในขณะนั้นประมวลกฎหมายอาญา มีบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมวด 1 ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อยู่แล้ว และยังถูกบังคับใช้เรื่อยมา และการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มาบังคับใช้ในเรื่องการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนี้ เป็นการออกกฎหมายซ้ำซ้อนหรือไม่

4.2 ขอบเขตการบังคับใช้ของกฎหมาย

ในส่วนนี้มีฐานความผิดเรื่องการเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เป็นส่วนแรกของพระราชบัญญัติฉบับนี้ และมีกรถกเถียงกันอย่างมากระทั่งประเด็นที่ว่า จะเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่ ซึ่งนายไพศาล พิษมงคล กรรมการ ได้เปิดประเด็นเกี่ยวกับมาตราดังกล่าวไว้อย่างน่าสนใจ ว่า³⁸

“ความผิดตามมาตรา 5 วรรคสอง คือตามร่างเดิมนี่ ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ คณะกรรมการได้กรุณาตัดออกทั้งหมด กระผมมีความเห็นว่าน่าจะคงไว้ตามร่างเดิม เพราะเหตุผลดังนี้ครับ คือในบางกรณีที่เป็นความผิดซึ่งอาจจะเป็นเรื่องส่วนตัว อย่างเช่น ท่านประธานฯ มีเลขานุการอยู่คนหนึ่ง ท่านประธานฯมีอีเมลส่วนตัว แล้วมีพาสเวิร์ดด้วย บังเอิญเลขฯ ผู้ใช้นั้นได้แอบเข้าไปดูอีเมลของท่านประธานฯ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 5 นี้ กระผมเห็นว่าความผิดลักษณะนี้น่าจะให้เป็นความผิดที่ย่อมความกันได้ เว้นแต่จะเป็นระบบคอมพิวเตอร์ของทางราชการ

³⁶เรื่องเดียวกัน., หน้า 51.

³⁷ เรื่องเดียวกัน., หน้า 51.

³⁸ ไพศาล พิษมงคล, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550ณ ตึกรัฐสภาหน้า 7.

หรือคอมพิวเตอร์ที่มีไว้ในกาให้บริการสาธารณะหรือเพื่อความมั่นคง ซึ่งถ้าหากว่าเราตัดไม่ให้เป็นการ
ความผิดที่ย่อมความกันได้นะครับ ก็จะมีกระทบกระเทือนต่อหลายกรณีที่น่าจะเป็นเรื่องความผิด
เกี่ยวกับส่วนตัวที่คู่กรณีอาจจะยอมความกันได้ เห็นว่าน่าจะคงร่างเดิมไว้ นะครับ”

นายพรเพชร วิชิตชลชัย ได้ให้เหตุผลโต้แย้งไว้ ดังนี้

“สำหรับความผิดมาตรา 5 ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการเข้าไปในระบบ
คอมพิวเตอร์โดยมิชอบนั้น ลักษณะของการกระทำความผิด คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า รวมถึง
ความผิดเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะกระทบถึงผู้อื่นโดยส่วนรวม มิใช่ลักษณะเป็นผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะนะ
ครับ”³⁹

นายไพบุลย์ อมรภิญโญเกียรติ (กรรมการ) ได้ให้ความเห็นสนับสนุนไว้ว่า

“ในส่วนที่รับผิดชอบในส่วนฐานความผิดมาตรา 5 ที่ต้องตัดส่วนยอมความได้ออกไปเพราะว่าเหตุ 4
อย่างด้วยกันครับ เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในแง่การดำเนินการ เพราะว่ากฎหมายฉบับนี้ในส่วนตั้งแต่
มาตรา 5 จนถึงมาตรา 10กว่านี้ เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์
เพราะฉะนั้นในทางปฏิบัติเท่าที่ได้สอบถามทางคนรับผิดชอบ ทั้งอัยการ ผู้พิพากษา แล้วก็ทนายความ
ประการแรก เรื่องของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ เพราะว่าทุกๆครั้ง เราสามารถ
พิสูจน์ว่าบุคคลใดกระทำความผิดได้จะต้องนำเอาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ของผู้เสียหาย แล้วก็จาก
ระบบโทรศัพท์จากไอเอสพี (ISP) หรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) นะครับ ซึ่งโดยปกติเป็นไปได้
ไม่ได้เลยที่หลักฐานดังกล่าวนี้จะรวบรวมภายใน 3 เดือน จะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติในแง่ของการ
ร้องทุกข์

ประการที่สอง คือการตรวจสอบความเหมาะสมว่าระหว่างความผิดฐานยอมความได้กับยอมความ
ไม่ได้ ในส่วนนี้ภาคเอกชนมีความมุ่งหมายและก็มองปัญหานี้อย่างไร ต้องเรียนว่าอาชญากรรมทาง
คอมพิวเตอร์ในแง่ที่เพียงเข้าถึงโดยมิชอบนะครับ คือ การเข้าไปถึงระบบ สามารถที่จะล่วงรู้ถึงข้อมูล
หรือระบบคอมพิวเตอร์ทุกครั้งที่มีการเข้าไปเพียงแค่ระบบภายนอกนะครับ... ..พอเป็นความผิดที่
ยอมความได้ก็จะสามารถไกล่เกลี่ยได้ ลักษณะนี้ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นในภาคเอกชน ตรงนี้ต้อง
เรียนทางผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่แตกต่างจากความผิดอาญาภาคทั่วไป
เพราะว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการปล่อยไวรัส กรณีมาตรา 5 ถ้าเกิดปัญหาขึ้น
ต้องมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ใหม่ทั้งหมด ก็จะมีปัญหาในเรื่องของการเยียวยาเรื่อง
ค่าเสียหาย

ประการที่สาม เป็นเรื่องของการยอมความได้ ในประเด็นเรื่องกฎหมายต่างประเทศได้มีการพิจารณา
ว่า... มีการชี้แจงและถกเถียงกัน มีการหยิบยกถึงกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของอเมริกา หรือ
ของสหภาพยุโรป ก็เห็นตรงกันครับว่าในส่วนนานาชาติก็เห็นด้วยพ้องกันว่า ความผิดตามกฎหมาย
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นความผิดที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจและมีความร้ายแรง เพราะฉะนั้น
แนวโน้มทั้งหมดจะเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ทั้งหมดนะครับ

³⁹ พรเพชร วิชิตชลชัย, รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550ณ ตึกรัฐสภาหน้า 8.

ประการที่สี่ ...เมื่อมีความผิดส่วนตัวเกิดขึ้นมา หมายความว่าผู้เสียหายต้องไปศาลทุกครั้งและจะมีโทษทางอาญาหรือเปล่า ตรงนี้จะต้องบอกว่า กลไกของศาลส่วนใหญ่แล้วถึงแม้จะเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้เนี่ยครับ แต่พอมีการไปสู่ศาลก็จะมีกระบวนการไกล่เกลี่ยต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จากสถิติแล้วเนี่ยครับ การกระทำอาชญากรรมคอมพิวเตอร์นี่ พอมีการไกล่เกลี่ยชั้นศาลก็มักจะถอนฟ้องกันไป โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้เยาว์เนี่ยครับ ...โดยรวมจากเหตุผลทั้งหมดน่าจะเป็นอย่างนั้นนั่นแหละ เป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติก็สามารถที่จะดำเนินการและก็ทำให้กฎหมายฉบับนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้นครับ”⁴⁰

จากความเห็นข้างต้นของนายพรชัย วิจิตลชัย และ นายไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ จะเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายเน้นไปที่ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผลกระทบต่อภาคเอกชน รวมถึงเป็นมาตรการที่เน้นผลกระทบต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ หากมองภาพรวมในมาตรา 5 จะเห็นว่าผู้กระทำความผิดสามารถเกิดขึ้นได้กับตั้งแต่บุคคลทั่วไป รวมไปถึงจนถึงเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ในขณะที่กลุ่มที่เห็นด้วยกับการตัดความผิดอันยอมความได้ออกไปนั้น ให้เหตุผลใหญ่ๆ 2 ประการ คือ ประการแรก ดูถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ดูเพียงว่าค่าใช้จ่ายที่ภาคเอกชนต้องสูญเสียเนี่ยมากเพียงใด เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ประการที่สอง มีการอ้างถึงกฎหมายต่างประเทศที่มีการบังคับใช้ของกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มาเป็นตัวแบบในการอ้างอิงถึงความชอบธรรมของบทบัญญัติดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้เหตุผลของไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติที่บอกว่ามีการหยิบยกถึงกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของอเมริกาหรือของสหภาพยุโรป ว่าในส่วนนานาชาติก็เห็นด้วยพร้อมกันว่า ความผิดตามกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นความผิดที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจและมีความร้ายแรง” ดังนั้นโดยภาพรวมแล้วการที่กฎหมายเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้และมุ่งเน้นคุ้มครองความมั่นคง และเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประเด็นต่อมาเป็นคำถามจากประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งก็เป็นเรื่องของขอบเขตของกฎหมายเช่นกัน ซึ่งมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสแปมมิง (Spamming) โดยได้ถามว่า⁴¹

“ถามกรรมการ มาตรา 10/1 ครอบคลุมถึงบริษัททั้งหลายที่ส่งข้อความเข้ามาในโทรศัพท์มือถือที่เรา โดยไม่ได้บอกว่าเป็นมาจากไหน ครอบคลุมถึงหรือไม่ ถือเป็นระบบคอมพิวเตอร์หรือเปล่า”

ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ กรรมการ ได้ชี้แจงในประเด็นดังกล่าวว่า⁴²

“ในมาตรา 10/1 เป็นกรณีของการส่งสแปมมิง หรือว่าอีเมลขยะให้กับทางผู้ประกอบการทั้งหลาย รวมทั้งตัวพวกเราเองก็จะรวมทั้งกรณีที่เราส่งเข้ามือถือก็รับ แต่เจตนารมณ์ของมาตรา 10/1 จะเป็นกรณีที่มีการส่งแล้ว มีการปลอมแปลงตัวที่มาของตัวอีเมล หรือว่าเอสเอ็มเอส (SMS) ตัวนั้น ซึ่งการปลอมแปลงที่มาของตัวเอสเอ็มเอสหรืออีเมลแล้วก่อให้เกิดความรำคาญ หรือรบกวน สิ่งที่เกิดขึ้นในทางเศรษฐกิจ คือ ในส่วนของประเทศไทย ต้องใช้โปรแกรมกรองอีเมลมากกว่า 1,000 ล้านบาท เฉพาะประเทศไทย แล้วก็ก็เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ เพราะฉะนั้นกรรมการก็เลยคิดว่าในเรื่องของอีเมลขยะ หรือจังก์เมล (Junk mail) หรือที่เรารู้จักกันว่าสแปมมิงควรจะมีการควบคุมดูแล

⁴⁰ ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 9.

⁴¹ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 20.

⁴² ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ, หน้า 20-21.

ในส่วนตรงนี้ ก็เลยระบุมาตรา 10/1 เข้ามาครับ แต่มาตรา 10/1 จะไม่ใช้กรณีที่เป็นส่วนของอีเมล หรือข้อความที่ได้รับอนุญาตจากคนที่เป็นคนรับข้อความครับ เพราะตรงนั้นถือว่าเป็นอีเมลที่ขอไปด้วยกฎหมาย แล้วก็ได้มีการปลอมแปลงถึงแหล่งที่มาครับ”

ซึ่งในเรื่องดังกล่าวก็เป็นปัญหาตามมาเช่นกันว่า ขอบเขตขนาดไหนที่จะเป็นการปกปิดหรือปลอมแปลงใน มาตรา 10/1 ซึ่งพลตำรวจโท วัชรพล ประสารราชกิจ ก็ได้ถามต่อไปว่า⁴³

“ขออนุญาตทราบเรียนหารือคณะกรรมการนะครับ การที่เพิ่มมาตรา 10/1 โดยมีข้อความที่สำคัญว่าจะต้องปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูล กระผมเกรงว่าในทางปฏิบัติอาจจะมีปัญหาหน้าครับ เพราะคำว่า “ปกปิดและปลอมแปลง” แค่นั้นถึงจะถือว่าเป็นการปกปิดหรือปลอมแปลง ตัวอย่างเช่น ใช้อีเมลในต่างประเทศโดยไม่ลงทะเบียนเป็นชื่อ นามสกุลจริง หรือการใช้ อินเทอร์เน็ตจากร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ เป็นต้น”

ในประเด็นดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมประชุมหลายท่านที่เข้าใจว่า การปกปิดและปลอมแปลง ในมาตรา 10/1 นั้น เป็นการที่บุคคลนั้นไปจดทะเบียน หรือลงทะเบียนใช้งาน เป็นการกรอกข้อมูลเท็จ เช่น ชื่อปลอม นามสมมติ ภูมิลำเนาไม่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งการกระทำเหล่านั้นก็กลายเป็นความผิดกับมาตราดังกล่าวได้แล้ว และได้มีการอธิบายให้เข้าใจถึงเทคนิคทางคอมพิวเตอร์บางอย่าง โดยพันตำรวจเอก ญาณพล ยั่งยืน กรรมการ ได้อธิบายไว้ว่า⁴⁴

“...คือสแปมจริงๆ จะเป็นตัวที่ปกปิดคือ ซ่อนเซิร์ฟเวอร์ (Server) ซ่อนไอพี (IP) ใช้ไอพีปลอม ใช้ตัวนั้นปลอม ใช้ตัวนี้ปลอม คือปกปิดทำให้สับสน (Take) กลับไปถึงที่มาไม่ได้ ...”

และไพบูลย์ อมรวิญญูเกียรติ กรรมการ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า⁴⁵

“...ต้องเรียนว่าในทางเทคนิคต้องขอย้อนนิดหนึ่งนะครับว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่สามารถติดต่อกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งส่งไปยังอีกเครื่องหนึ่งได้ ต้องมีการเชื่อมต่อกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกันเอง แล้วทุกครั้งที่มีการเชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ ต้องเรียนว่าจะมีอันหนึ่งที่เราเรียกคือ หมายเลขประจำตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือหมายเลขประจำตัวมือถือ ที่เรียกเป็นทางเทคนิคว่า ไอพีแอดเดรส ฉะนั้นทุกครั้งที่มีการส่งข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์หนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่งจะต้องมีการระบุถึงแหล่งที่มาหรือหมายเลขคอมพิวเตอร์ ฉะนั้นในความหมายของมาตรา 10/1 คำว่า “ปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มา” ก็เอามาจากธรรมชาติของการส่งจังก์เมล หรืออีเมล ขยะว่าทุกครั้งที่มีการส่งอีเมล วิธีการทำสแปมคือ มีการเปลี่ยนแปลงหมายเลขไอพีแอดเดรส ปกปิดไม่ให้สามารถเช็คกลับไปได้ว่าอีเมลนั้นมาจากใครอย่างไร ซึ่งจะเป็นที่มาของการกระทำอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ครับ...”

จากการโต้แย้ง ถกเถียงที่เกิดขึ้นในประเด็นสแปม จะเห็นว่าผู้เข้าร่วมการประชุมบางท่าน ยังไม่เข้าใจถึงเทคนิค บางประการของคอมพิวเตอร์ หรือ ความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานของระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดการเข้าใจ และตีความ

⁴³ พลตำรวจโท วัชรพล ประสารราชกิจ, รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 21.

⁴⁴ พันตำรวจเอก ญาณพล ยั่งยืน, รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ณ ตึก รัฐสภา, หน้า 22.

⁴⁵ ไพบูลย์ อมรวิญญูเกียรติ, หน้า 24.

ผิดพลาดไป ซึ่งส่งผลให้การทำความเข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมาย ไม่สามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ถึงวัตถุประสงค์จริง โดยในความไม่เข้าใจนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้กฎหมายต่อไปด้วย

4.3 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในเรื่องอำนาจเจ้าหน้าที่ที่เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ถูกแก้ไข เพิ่มเติม เข้ามาจากร่างกฎหมายเดิม ซึ่งประเด็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ถือเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องมีการพิจารณา เพราะหากมีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่มากเกินไป อาจไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็เป็นได้ แต่ถ้าหากจำกัดสิทธิของพนักงานเจ้าหน้าที่มากเกินไป เจ้าหน้าที่อาจจะทำงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ในประเด็นนี้มีการถกเถียงถึงขอบเขตอำนาจเจ้าหน้าที่ที่เหมือนจะมีอำนาจกว้างใหญ่ไพศาลเหลือเกินโดย บวรศักดิ์ อุวรรณโณ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ว่า⁴⁶

“ในมาตรา 16 ซึ่งบอกเพียงว่าในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ ถึง 8 ประการ การที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมากได้โดยมีเหตุอันควรสงสัย จึงเป็นการให้อำนาจที่มาก... กระผมคิดว่าจำเป็นที่จะต้องกลับไปสู่ธรรมเนียมเดิมของการออกกฎหมาย คือ จะต้องศาล หรือคณะบุคคลมากลั่นกรองการใช้อำนาจ”

และมีผู้ให้ความเห็นที่สนับสนุน สอดคล้องกันอีก สมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ว่า⁴⁷

“ในส่วนของมาตรา 16 ที่เกี่ยวข้องกับกาให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มากมายเหลือเกิน จนดูเหมือนว่าดุลพินิจเหล่านั้นอาจทำลายซึ่งสิทธิเสรีภาพไปได้ โดยเฉพาะเรื่องการใช้ว่า ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย แทนที่จะเป็นเรื่องของกรณีที่มีหลักฐานโดยชัดแจ้ง หรือการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการที่จะเข้าไปครอบครอง ควบคุม รวมถึงการยึดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ”

นอกจากมาตรา 16 จะมีอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่กว้างเกินไปแล้วนั้น บวรศักดิ์ยังมีข้อเสนอใน ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า ยังไม่มีมาตราที่ให้อำนาจในการบล็อก (Block)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมไว้ว่า⁴⁸

“ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับต่างประเทศ และร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ตอบ เลยมีคำถามที่ว่า คนที่ไปบรรจุข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ในเซิร์ฟเวอร์ต่างประเทศ แล้วเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยมีความผิดในราชอาณาจักรหรือไม่ นี่ก็ประเด็น แต่อีกประเด็นหนึ่งก็คือว่า สิ่งที่เกิดกฎหมายแล้วไปอยู่ในต่างประเทศและเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย กระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างไม่เห็นๆ กันอยู่ รู้ๆกันอยู่ ในกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้อำนาจบล็อกเอาไว้ซะครบ เป็นอันว่าข้อมูลเหล่านั้น บล็อกไม่ได้ ถ้าอ่านมาตรา 16 เข้าไปแล้วนี่นะครับ ทั้ง 8 อนุมาตราไม่มีตรงไหนเลยที่บอกว่า ให้

⁴⁶ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2549 วันพุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 41.

⁴⁷ สมชาย แสวงการ, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2549 วันพุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ณ ตึกรัฐสภา, หน้า 46.

⁴⁸ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, หน้า 43.

บล็อกข้อมูลที่ส่งมาโดยละเมิดต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรได้ ก็เป็นช่องว่าง ช่องโหว่อีกประการหนึ่งซึ่งจะต้องรับไปพิจารณา”

ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานถือเป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากผู้ร่วมประชุมได้โต้แย้งถกเถียงวิพากษ์ วิจารณ์กันอย่างมากมาย ซึ่งทางด้านนายสิทธิชัย โกโดยอุดม ได้ตอบในปัญหาดังกล่าวว่า

“ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าในมาตรา 16 ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องมีการปรับปรุงการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ แม้กระทั่งของรัฐมนตรี ผมก็คิดว่าจะต้องมีการปรับปรุงให้มีการถ่วงอำนาจให้มากกว่านี้ครับ ซึ่งเราก็คงจะแก้ไขได้ในขั้นตอนกรรมาธิการ”

ในส่วนนี้ต้องการจะสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่ถกเถียงกัน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของรัฐ ยิ่งรวมถึง การออกกฎหมายฉบับนี้มาเพื่อบังคับใช้ใน เรื่องใดเป็นพิเศษ หากพิจารณาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีการประกาศใช้กฎหมายแล้วนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นถูกบังคับใช้ใน เรื่องของการปิดกั้นเว็บไซต์ในช่วงแรกของการประกาศใช้กฎหมาย โดยเนื้อหาของการปิดกั้นนั้นก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์เป็นส่วนมาก ซึ่งก็สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้แล้ว ว่าต้องการปิดกั้นข้อความที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพจึงต้องเร่งเสนอกฎหมายฉบับนี้เป็นการด่วน ประกอบกับก่อนที่กฎหมายฉบับนี้จะถูกเสนอเข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก็มีสถานการณ์ทางการเมืองที่ร้อนแรง คือ การรัฐประหาร มีการเคลื่อนไหวจากประชาชนทั้งฝ่ายเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่รุนแรงมาก ซึ่งในขณะนั้นรัฐบาลเองก็ไม่สามารถจะควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตึ๊ง การที่กฎหมายฉบับนี้ถูกยื่นเป็นฉบับแรกก็ทำให้เข้าใจได้ว่า ต้องการนำไปบังคับใช้กับกลุ่มคนที่เคลื่อนไหวทางการเมืองเหล่านั้น

5. สรุป

หลังจากที่ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ถูกประกาศและมีผลบังคับใช้ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ถูกนำไปใช้ในการปิดเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาและภาพเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ พระราชินี และรัชทายาท^{49 50 51} โดยรัฐบาลที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายถูกแต่งตั้งมาจากรัฐบาลทหาร การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่ให้อำนาจรัฐอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อจะไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลเผยแพร่ หรือ ดีแฟมูสสาธารณะ ให้เป็นที่รับรู้ อย่างกว้างขวาง

อีกทั้งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ถูกวิพากษ์ วิจารณ์อย่างหนักว่ามีเนื้อหาที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ชัดเจน ขอบเขตของการบังคับใช้ที่คลุมเครือ

⁴⁹ สวตริ สุขศรี, ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น, หน้า 65.

⁵⁰ Thainetizen. เสรีภาพเน็ตไทยปี 2557: การจำกัดเนื้อหา, (2014), สืบค้นวันที่ 21 มีนาคม 2561, จาก <https://thainetizen.org/2014/12/freedom-net-2014-thailand-content/>

⁵¹ Prachatai English, (2014), **Over 100 URLs blocked under Martial law**, Retrieved 21 march 2018, From: https://prachatai.com/english/node/4012?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+prachataienglish+%28Prachatai+in+English%29

รวมถึงอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กว้างใหญ่ไพศาล จนน่าตกใจ จึงไม่แปลกใจที่เมื่อกฎหมายถูกบังคับใช้จริงจะเกิดปัญหาตามมามากมายอย่างที่ปรากฏให้เห็นมากมายในปัจจุบัน

จากสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงปี 2549 ทำให้เห็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนขึ้น ว่าเหตุใดกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองและป้องกันระบบคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลและระบบเครือข่าย (หรือเรียกอีกอย่างว่า อาชญากรรมโดยแท้) ถูกตีความให้กว้างขึ้น ถูกขยายออกไปให้คุ้มครองความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร รวมถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี และรัชทายาท แม้ว่าหลักการและชื่อของกฎหมายจะถูกแก้ไขในช่วงปี 2548 โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งเป็นช่วงก่อนการรัฐประหาร แต่ก็ยังคงให้เหตุผลที่เชื่อมโยงกันได้เสมอ โดยความขัดแย้งทางการเมืองที่มากและรุนแรงขึ้นทุกวันในช่วงเวลานั้น อีกทั้งรัฐบาลที่ดำรงตำแหน่งในขณะนั้นก็เป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อวงการสื่อในประเทศไทย ทำให้ผู้ที่ไม่เห็นต่าง หรือ คัดค้านออกมาต่อสู้คัดค้านอย่างมากเพื่อที่จะเอาชนะ แต่ถึงอย่างไรกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้นก็ไม่ครอบคลุมหรือไม่สามารถที่จะเอาผิดต่อผู้กระทำผิดได้ จึงต้องมีการผลักดันและเร่งให้พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ออกมาบังคับใช้ให้เร็วที่สุด จึงกลายเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน

พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ 2550 ไม่เพียงแต่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการปิดกั้นเว็บไซต์เท่านั้น ยังถูกตีความขยายให้คุ้มครองตัวรัฐบาลเองด้วย จากเหตุการณ์ที่ปรากฏในปี 2560 กรณีของนายวัฒนา เมืองสุข ที่วิพากษ์ วิเคราะห์นายทหารว่าใช้คำพูดไม่สุภาพ⁵² ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นชัดเจนขึ้นอีกประเด็นหนึ่งว่า จากที่ต้องการคุ้มครองความมั่นคงและพระมหากษัตริย์ กลับกลายเป็นความขยายมาเพื่อคุ้มครองรัฐบาลเองด้วย รวมถึงเป็นการขยายขอบเขตอำนาจของตนเองให้กว้างขึ้นด้วย จึงไม่น่าแปลกใจที่ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ กฎหมายที่มุ่งคุ้มครองคอมพิวเตอร์ กลับกลายเป็นกฎหมายที่มุ่งจะคุ้มครองความมั่นคงของรัฐมากกว่า

บรรณานุกรม

คำสั่งคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ที่ 11/2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 22 คน

โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2544). *ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ...*. กรุงเทพฯ: หจก.จรรยาการพิมพ์, หน้า 7.

ไทยรัฐออนไลน์. “ย้อนนาที่ประยุทธ์ทุบโต๊ะยึดอำนาจสู่รัฐประหาร”. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ; 23 พ.ค. 2557. สืบค้นวันที่ 21 มีนาคม 2561, จาก <https://www.thairath.co.th/content/424643>.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. เรื่องเสรีจที่ 257/2548

ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประกาศ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2549, พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ.

⁵² ประชาไท. ทหารเชิญวัฒนา เมืองสุข เข้า มทบ. 11 หลังโพสต์พาดพิง พล.อ. ประวิตร. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2560. จาก : <http://prachatai.org/journal/2016/03/64404>.

ประชาไท. ทหารเชิญวัฒนา เมืองสุข เข้า มทป. 11 หลังโพสต์พาดพิง พล.อ. ประวิตร. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2560, จาก : <http://prachatai.org/journal/2016/03/64404>.

_____. 2550, *ฉายารัฐสภา 2550 : “สนช.”* ชั้น (ที) สีเขียว, “มีชัย” CEO สนช, สืบค้นวันที่ 21 มีนาคม 2561, จาก <https://prachatai.com/journal/2007/12/15316>

รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2549 วันที่ 24 ตุลาคม 2549 ณ ตึกรัฐสภา.

รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2550 วันพุธที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ณ ตึกรัฐสภา

รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2549 วันพุธ ที่ 15 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกรัฐสภา

สาวตรี สุขศรี. (2555). *อาชญากรรมคอมพิวเตอร์? : งานวิจัยหัวข้อ “ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ นโยบายของรัฐกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น”*. กรุงเทพฯ : โครงการการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (ilaw)

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2544). *รวมร่างกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด

iLaw. *นุรฮายาตี: หญิงตาบอดแชร์บทความเว็บเลี้ยวซ้าย*. สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/813>.

_____. *พระสนทวงศ์: คดีโพสต์เฟสบุ๊กเรื่องคนตายในวัฒนธรรมกาย*. สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/780>

_____. *พุทธธีร์รินทร์: คดี 112 จากการโพสต์เฟสบุ๊ก*. สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/354#detail>

_____. *วิธีการทางเทคนิค ในการปิดกั้นสื่อออนไลน์หรือ “บล็อกเว็บ”*. สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://ilaw.or.th/node/4325>.

_____. *หมวดเจ็บบ: โพสต์เฟสบุ๊กวิจารณ์ คสช.* สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/811>.

Prachatai English. (2014). *Over 100 URLs blocked under Martial law*. From https://prachatai.com/english/node/4012?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+prachataienglish+%28Prachatai+in+English%29

Thainetizen. (2014). *เสรีภาพเน็ตไทยปี 2557: การจำกัดเนื้อหา*. สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2561, จาก <https://thainetizen.org/2014/12/freedom-net-2014-thailand-content/>